

ТЕХНОЛОГІЧНІ КАРТИ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ У ПОДАТКОВОМУ ПЛАНУВАННІ

© Оліховський В. Я., 2014

Питання оптимізації сплати податкових платежів актуальні за будь-якої економічної ситуації. Використання принципів, методів та інструментів податкового планування дає змогу контролювати виконання податкових зобов'язань, підвищити ефективність податкового менеджменту та зменшити податкове навантаження.

У реалізації концепції податкового планування на підприємстві беруть участь як безпосередньо працівники відділу податкового планування або уповноважений фахівець податкового планування (бухгалтер, фінансовий директор, юрист тощо), так і працівники, які опосередковано (частково) задіяні хоча б в одному з етапів податкового планування. Важливою є послідовна та чітка організація цього процесу на підприємстві. Тому з метою його ефективної реалізації необхідно учасників податкового планування на робочих місцях забезпечити технологічними картами, розробленими на кожен схему та інструмент податкового планування, які використовує суб'єкт господарювання.

Розглянуто сутність технологічних карт, їх класифікацію, сфери їх використання. Досліджено можливість застосування технологічних карт у податковому плануванні.

Ключові слова: технологічна карта, податки, податкове планування, оптимізація податкових платежів.

V. Y. Olihovskiy

Lviv Polytechnic National University

TECHNOLOGICAL MAPS AND THEIR AVAILABILITY IN THE TAX PLANNING

© Olihovskiy V.Y., 2014

The issue of the optimization of tax payments discharge is relevant in any economic situation. The use the principles, methods and tools of tax planning enables you to monitor the fulfilment of tax liabilities, to increase the tax management efficiency and reduce the tax burden. People who take part in the implementing of the concept of tax planning at the company are the directly employees of tax planning department or authorized specialist of tax planning (accountant, CFO, lawyer, etc.) and workers who indirectly (partly) involved at least in one stage of tax planning. It is important to have consistent and clear organization of this process in the company. Therefore, for the purpose of the effective implementation it is necessary to provide the participants of tax planning in their workplace by the technological maps developed for each scheme and tool of tax planning used by the economic agent.

The article examines the nature of technological maps, their classification and area of use. The possibility of the technological maps usage in the tax planning is investigated.

Key words: technological map, taxes, tax planning, optimization of tax payments

Постановка проблеми. Податкове планування займає вагомe місце в управлінні підприємством та дає змогу оптимізувати податкові платежі та покращити фінансовий стан підприємства.

Одним із першочергових завдань відділу податкового планування є донесення своїх ідей до виконавців. Одним із таких документів, що дає змогу зменшити ризики організації податкового планування на підприємстві та створити передумови для ефективної роботи підрозділів податкового планування, є технологічні карти, які і є об'єктом нашого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання удосконалення організації податкового планування розглянуто у численних працях як українських, так і зарубіжних науковців, зокрема: С.В. Барулина, А.В. Бризгаліна, Е.С.Вилкової, Я.І. Глуценко, А.В. Єлісеєва, Ю.О.Забаренко, Ю.Б. Іванова, Т.В. Калінеску, Дж.Е. Караян (J.E. Karayan), В.В. Карпової, А.Я. Кізими, А.І. Крисоватого, В.В. Муравйова, М.В. Романовського, Ч.В. Свенсона (Ch.W. Swenson), С.А.Супруненко та багатьох інших. Водночас актуальними залишаються питання організації податкового планування та ефективності застосування технологічних карт, методів та інструментів податкового планування.

Постановка завдання. Дослідити суть, сфери використання, елементи технологічних карт та можливості їх застосування у податковому плануванні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Технологічні карти (далі – ТК) використовують у різних галузях та видах економічної діяльності підприємства. Вони відіграють важливу роль не лише у технологічному процесі, а й у інших сферах діяльності підприємств.

У зв'язку з появою нових видів робіт кваліфіковані працівники (виконавці) повинні знати, як максимально ефективно виконати роботу або керувати процесом. Іноді це неможливо без якісно підготовленої ТК на певний вид робіт (послуг).

У табл. 1 наведено визначення терміна «технологічна карта» з різних законодавчо-нормативних джерел.

Таблиця 1

Визначення терміна «технологічна карта» в різних законодавчо-нормативних джерелах

Визначення	Джерело
1	2
Технологічна карта – основний документ з технологічного підготовки виробництва, що встановлює перелік та послідовність технологічних операцій, тип устаткування, оснащення, комплекс параметрів, які характеризують технічний та організаційний бік виробничого процесу.	ДСТУ 2960-94 Організація промислового виробництва. Основні поняття. Терміни та визначення
Технологічна карта розроблення лісосіки – документ, що регламентує порядок освоєння лісосіки й містить характеристику та схему, а також основні виробничі показники.	ДСТУ 2090-92 Технологія лісозаготівельної промисловості. Терміни та визначення.
Робоча технологічна карта (далі – РТК) – технологічна документація, що розробляється в порту на підставі карт типових технологічних процесів для кожного вантажу (групи однорідних у технологічному відношенні вантажів) і в сукупності охоплює всю номенклатуру вантажів, які перевантажуються в порту за затвердженими технологічними схемами.	Про затвердження Правил надання послуг у морських портах України: наказ Міністерства інфраструктури України від 05.06.2013 р. № 348
Технологічна карта (технологічна інструкція, паспорт) – опис методів контролю технологічного процесу, порядку монтажу та правил користування устаткуванням, прийомів роботи та заходів безпеки під час роботи на ньому тощо.	Про затвердження Правил охорони праці під час розробки родовищ корисних копалин відкритим способом: наказ Державного комітету України з промислової безпеки; охорони праці та гірничого нагляду від 18.03.2010 р. № 61
Технологічна карта адміністративної послуги – документ, що містить інформацію про порядок надання адміністративної послуги суб'єктом надання такої послуги, затверджується зазначеним суб'єктом для кожної адміністративної послуги, яку він надає.	Про затвердження вимог до підготовки технологічної карти адміністративної послуги: постанова Кабінету Міністрів України від 30.01.2013 р. № 44

1	2
Технологічна карта – документ, який визначає процедуру експлуатанта щодо організації робіт при доставці, підготовці та заправці пально-мастильних матеріалів у повітряне судно на злітно-посадкових майданчиках.	Про затвердження Правил організації та виконання авіаційних робіт у сільському та лісовому господарстві: наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 22.12.2006 р. № 1179
Технологічна карта (інструкція з неруйнівного контролю) – письмовий опис точних дій, яких необхідно дотримуватися під час неруйнівного контролю відповідно до вимог стандартів, норм, технічних умов чи методик неруйнівного контролю.	Про затвердження Правил сертифікації фахівців з неруйнівного контролю: наказ Міністерства надзвичайних ситуацій України від 10.12.2012 р. № 1387
Технологічна карта технічного обслуговування – документ, що містить порядок виконання регламентних робіт, вимоги до параметра, що перевіряється, використовувани ЗВТ, інструмент та матеріали, необхідні трудові витрати.	Про затвердження Правил технічної експлуатації наземних засобів радіотехнічного забезпечення в цивільній авіації України: наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 08.05.2007р. № 381
Типова технологічна карта – нормативний документ, в якому описано організацію праці, технологію виконання окремих видів роботи, наведено склад бригад, вимоги з техніки безпеки, перелік необхідних захисних засобів, матеріалів, механізмів, інструментів, інвентарю, які використовують для виконання робіт.	Про затвердження та надання чинності нормативному документу Мінпаливенерго України «Правила розроблення нормативних документів»: наказ Міністерства палива та енергетики від 01.03.2006 р. № 56
Технологічна карта екскурсії – основний документ екскурсії, де викладаються: мета, завдання та рекомендації щодо проведення екскурсії; послідовність і тривалість демонстрації об'єктів, наочних приладь; вказуються й описуються методичні прийоми показу та розповіді.	Про затвердження Порядку проведення екскурсійної діяльності у м. Києві: рішення Київської міської рада від 18.03.2004 р. № 89/1299
Технологічна карта екскурсії – технологічний документ, складений та затверджений керівником суб'єкта туристичної діяльності, що визначає логічну послідовність перегляду історико-культурних об'єктів на туристичному маршруті.	Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з організації іноземного, внутрішнього, зарубіжного туризму, екскурсійної діяльності: наказ Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва, Державного комітету молодіжної політики, спорту і туризму України від 17.01.2001 р. № 7/62

На нашу думку, технологічна карта податкового планування – документ, складений на кожену схему, метод чи інструмент оптимізації податкових платежів, що містить інструкції та рекомендації для здійснення податкового планування на підприємстві. У практичній діяльності підприємства використовують різні види ТК. Пропонуємо класифікацію ТК, що наведена у табл. 2.

Таблиця 2

Класифікація видів ТК

Ознака класифікації	Види технологічних карт
За областю застосування	☐ ТК в будівництві; ☐ ТК в машинобудуванні; ☐ ТК у сільському господарстві; ☐ ТК адміністративної послуги; ☐ ТК у діяльності ресторанів та кафе; ☐ ТК у діяльності перукарень; ☐ ТК у сфері освіти (навчальному процесі); ☐ ТК у туризмі; ☐ ТК у лісовому господарстві; ☐ ТК у податковому плануванні.

Ознака класифікації	Види технологічних карт
За обсягом охоплення господарської діяльності підприємства	☐ ТК загалом; ☐ ТК окремого виду; ☐ ТК окремого проекту.
За тривалістю	☐ короткотермінові; ☐ середньотермінові; ☐ довготермінові
За структурою побудови	☐ текстові; ☐ табличні; ☐ у вигляді схем, алгоритмів; ☐ комбіновані.
За сферою використання	☐ типові; ☐ індивідуальні.
За видом документації	☐ нормативні; ☐ організаційні; ☐ змішані.
За призначенням	☐ виробництва продукції; ☐ надання послуг; ☐ для виконання внутрішньогосподарських процесів; ☐ для оптимізації податкових платежів.

ТК використовують у різних галузях та видах економічної діяльності підприємства. Вони відіграють важливу роль не лише у технологічному процесі, а й у інших сферах діяльності підприємств. Тому область поширення ТК давно вже вийшла за межі окремих технологічних процесів, а їх часто застосовують в багатьох сферах економічної діяльності. Розглянемо детальніше сфери застосування ТК.

ТК у машинобудуванні містить дані про технологію виготовлення певної деталі або виробу, повний опис процесу виробництва за кожною операцією із зазначенням необхідного обладнання, інструменту, пристосувань, режимів робіт, норм часу, кваліфікації та розряду працівника. Основним технічним документом виробництва є робоче креслення (детальне, вузлове, складальне), що дає інформацію про форму, розміри, матеріал деталі, види обробки і з'єднання деталей.

Технологічні карти в будівництві регламентують правила виконання будівельних робіт і процесів, вибір необхідного технологічного забезпечення, матеріально-технічних ресурсів для виконання робіт, визначають вимоги до якості робіт, вимоги безпеки і збереження навколишнього середовища. Розробляють ТК для раціональної організації окремих видів будівельних та інших видів робіт. ТК також використовують у складі проектів виконання робіт, таких як проект на зведення будинку або його частини чи проект на виконання окремих видів робіт тощо [12].

У ТК повинні бути вказані основні параметри всіх операцій із зазначенням точного опису ефективних методів проведення будівельних і технологічних робіт, перелік інструментів, засобів механізації, різноманітних пристосувань та іншого обладнання, які найбільше підходять для кожного виду робіт, що загалом дає змогу здійснити будівництво об'єкта в найкоротші терміни, з мінімальними витратами та максимальною якістю будівництва.

Також ТК у будівництві відповідає усім основним вимогам безпеки та охорони праці під час виконання будівельних і монтажних робіт, будівельним нормам і правилам та іншим нормативним документам. У будівництві розрізняють три види ТК: типові ТК, які не пов'язані з конкретними будівельними об'єктами і не відповідають будь-яким умовам будівництва; типові ТК, які прив'язані до конкретних будівельних об'єктів, але не враховують певні умови будівництва; індивідуально спроектовані ТК – для певних об'єктів, що враховують всі нюанси і умови будівництва, а також місця розташування майбутньої будівлі.

У сільському господарстві ТК розробляють для окремих культур або для груп однорідних культур, вони ґрунтуються на досягненнях науки і передового досвіду застосування інноваційних технологій вирощування сільськогосподарських культур для умов окремого підприємства.

На основі ТК обчислюють прямі витрати за культурами (складають робочі плани за періодами сільськогосподарських робіт, обґрунтовують склад машинно-тракторного парку, визначають кількість і кваліфікацію для їх обслуговування тощо).

У ТК знаходять відображення всі аспекти виробництва, оскільки карти містять технологічну, технічну та економічну частини.

Головна мета ТК у сільському господарстві полягає в обґрунтуванні збільшення виробництва продукції за мінімальних витрат на виробництво одиниці продукції.

У лісгосподарській діяльності, відповідно до Правил рубок головного користування, – на кожну лісосіку до початку її розроблення складають карту технологічного процесу розроблення лісосіки, яка з урахуванням конкретних умов відображає лісівничі та організаційні вимоги до виконання робіт. У технологічній карті міститься перелік підготовчих робіт, визначається схема розробки лісосіки з нанесенням на неї виробничих об'єктів, устаткування, доріг, волоків, способи проведення лісозаготівельних операцій (звалювання дерев, обрубівання сучків, трелювання, спуск, кряжування, сортування, штабелювання, навантаження деревини, очищення місць рубок), устанавлюється черговість розробки пасік, передбачаються заходи щодо охорони праці та визначаються природоохоронні вимоги (запобігання ерозії ґрунтів, збереження підросту тощо). ТК під час проведення рубок на території та об'єктах природно-заповідного фонду погоджують з органом виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища, територіальними органами Мінприроди [13].

У навчальному процесі розробляють ТК до робочих програм навчальної дисципліни (робоча навчальна програма) та до занять (план та структура заняття).

ТК до робочої програми навчальної дисципліни – документ, що визначає обсяги знань, відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики майбутнього фахівця, алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни з урахуванням міждисциплінарних зв'язків, що виключає дублювання навчального матеріалу під час вивчення спільних для різних дисциплін проблем, необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання знань студентів.

ТК до занять – систематизовані з метою єдиного підходу до проведення занять та є одним із дидактичних засобів навчання. Їх доповнюють додатковими матеріалами: довідковою інформацією, інструкціями, алгоритмами й опорними схемами, завданнями для індивідуальної або групової роботи, тестовими завданнями різних типів, питаннями для самоконтролю відповідно до рівнів засвоєння знань, критеріями оцінювання тощо.

ТК у туристичній галузі – основний документ екскурсії, в якому викладають: мету, завдання та рекомендації щодо проведення екскурсії; послідовність і тривалість демонстрації об'єктів, наочних приладь; вказують й описують методичні прийоми показу та розповіді.

Форма і зміст технологічних карт залежать від умов, в яких виконуватимуться технологічні операції. Їх заповнюють у тій послідовності, в якій відбувається технологічний процес. Кількість окремих операцій у загальній технологічній карті залежить від складності технології виробу або виконаних робіт.

Технологічна карта адміністративної послуги містить інформацію щодо процесу надання адміністративної послуги суб'єктом надання такої послуги та затверджується ним.

Розроблення ТК адміністративної послуги регламентується значною кількістю законодавчо-нормативних актів які розроблені відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги» від 06.09.2012 р. № 5203–VI та Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження вимог до підготовки технологічної картки адміністративної послуги» від 30.01.2013 р. № 44 [5, с. 14–21].

ТК розробляють з урахуванням таких критеріїв, як мінімізація дій суб'єкта звернення і витрат часу та інших ресурсів суб'єкта надання адміністративної послуги, оперативність та своєчасність надання адміністративної послуги.

Інформація, яку містить ТК, повинна відповідати нормативно-правовим актам, що регламентують порядок, термін та умови надання відповідної адміністративної послуги.

У діяльності ресторанів та кафе ТК використовують для приготування фірмових страв та кулінарних виробів. Їх регламентує наказ Міністерства економіки України «Про порядок розробки та затвердження технологічної документації на фірмові страви, кулінарні та борошняні кондитерські вироби на підприємствах громадського харчування» від 25.09.2000 р. № 210 [22].

На нові фірмові страви та вироби суб'єкт господарювання у сфері ресторанного господарства обов'язково повинен розробляти ТК. У картах наводять: опис технологічного процесу приготування, а також перелік продуктів, продовольчої сировини, речовин і супутніх матеріалів, що застосовують у процесі приготування, із зазначенням даних про норми їх вмісту в кінцевому харчовому продукті, термін придатності до споживання, умови зберігання та спосіб реалізації (подання) споживачу.

У діяльності перукарень ТК використовують для послідовності виконання стрижок, зачісок, макіяжу та інших видів робіт.

У них обов'язково вказують: призначення та сферу застосування; правила техніки безпеки; інструменти та матеріали; технологію виконання.

У табл. 3 наведено елементи ТК у різних галузях та видах економічної діяльності підприємства.

Таблиця 3

Елементи технологічних карт у різних галузях та видах економічної діяльності підприємства

Галузі та види економічної діяльності підприємства	Елементи технологічних карт
1	2
Будівельна галузь	Область застосування; вказівки щодо технології будівельного процесу (вказівки щодо організації праці; організація і технологія виконання робіт); вимоги до якості робіт (карта операційного контролю якості будівельного процесу); графік виконання будівельного процесу; калькуляція витрат праці; основні техніко-економічні показники; матеріально-технічні ресурси; техніка безпеки та охорона навколишнього середовища.
Сільське господарство	Назва культури; площа; назви робіт; обсяг робіт; норма висіву; кількість висіву; склад агрегату; затрати праці; витрати на оплату праці; матеріальні витрати; всього витрат.
Лісогосподарська діяльність	Перелік підготовчих робіт; схема розробки лісосіки з нанесенням на ній виробничих об'єктів, устаткування, шляхів, волоків, способи виконання лісозаготівельних операцій (валка, обрубка, трелювання, кряжування, сортування, штабелювання, навантаження деревини, очищення місць рубок); черговість розробки пасік; заходи щодо охорони праці; заходи запобігання ерозії ґрунтів, збереження підросту і молодняку; спосіб рубки та лісовідведення на зруб; заходи з очищення земельної ділянки та відновлення лісового фонду; терміни проведення рубок головного користування та вивезення заготовленої деревини, а також терміни і способи очищення лісосік від порубкового залишку.
Навчання	До робочої програми навчальної дисципліни (зміст; навчальні матеріали; прийоми і методи організації навчального процесу; діяльність студентів та викладача). До заняття (мета заняття; його етапи (послідовність виконання)); технічні вимоги; обладнання (інструмент, матеріали).
Адміністративні послуги	Етапи опрацювання звернення про надання адміністративної послуги; відповідальна посадова особа суб'єкта надання адміністративної послуги; структурні підрозділи суб'єкта надання адміністративної послуги, відповідальні за етапи (дію, рішення); терміни виконання етапів (дії, рішення).
Діяльність ресторанів та кафе	Назва страви; складові страви (сировина); вимоги до сировини; технологія приготування; характеристика готової страви (виробу); фізико-хімічні показники готового виробу (страви), які нормуються; автор фірмової страви; страву склав.
Діяльність перукарень	Призначення та область застосування; правила техніки безпеки; інструменти та матеріали; технологія виконання.

Розроблення ТКПП на законодавчому рівні не регламентують. Тому підприємство не обмежене у виборі елементів ТК. ТК затверджує керівник, але є сфери економічної діяльності, де їх повинні затверджувати інші контролюючі органи, зокрема у діяльності ресторанів та кафе.

Розглянувши основні елементи технологічних карт різних галузей та видів діяльності, спробуємо виділити основні елементи технологічних карт податкового планування (надалі – ТКПП), які наведено в табл. 4.

Таблиця 4

Характеристика основних елементів ТКПП

Елементи ТКПП	Характеристика елементів
Призначення та сфера застосування	Вказують призначення ТК, мету, завдання та здійснюють опис схеми, методу, інструменту податкового планування.
Нормативні документи	Вказують перелік законодавчо-нормативних актів, відповідно до яких розроблена ТКПП.
Відповідальність та повноваження	Зазначають виконавців, їхні обов'язки та відповідальність на певних етапах виконання операцій.
Вимоги до операцій	Здійснюють детальний опис та наводять рекомендації щодо підготовки та виконання операцій.
Послідовність (етапи) виконання операцій та їх опис	Описують послідовно етапи виконання операцій. За необхідності розділ розділяють на такі підрозділи: підготовчий, основний, завершальний.
Алгоритм або схема процесу	На підставі етапів та залежно від складності виконання операцій складають один або декілька алгоритмів (схем) процесу податкового планування.
Інструменти, необхідні для виконання операції	Зазначають інструменти податкового планування, матеріально-технічне забезпечення ресурсами, зокрема матеріалами; методичними матеріалами, обладнанням тощо), необхідними для виконання операції з податкового планування.
Часові обмеження виконання певної операції	Вказують терміни та часові обмеження виконання операцій.
Результат, який планують отримати від виконання операцій	Описують результат, який планують отримати від застосування схеми, методу чи інструменту податкового планування.

Залежно від специфіки та складності операцій склад ТКПП скорочують або доповнюють новими елементами.

Важливе значення має класифікація ТКПП. Для цілей податкового планування пропонуємо класифікацію ТКПП за такими ознаками:

1. За тривалістю:

короткотермінові – це ТКПП з часовим обмеженням (терміном) здійснення операцій з податкового планування до 1 року;

середньотермінові – це ТКПП з часовим обмеженням (терміном) здійснення операцій з податкового планування від 1 до 3 років;

довготермінові – це ТКПП з часовим обмеженням (терміном) здійснення операцій з податкового планування від 1 до 3 років.

2. За структурою побудови:

текстові – ТКПП, побудовані у вигляді тексту;

табличні – ТКПП, побудовані у вигляді таблиці;

у вигляді схем, алгоритмів – ТКПП, побудовані у вигляді схем та алгоритмів;

комбіновані – ТКПП, що поєднують дві або більше структури побудови.

3. За сферою використання:

- типові – розробляють для одного базового варіанта операцій, схем, методів, інструментів ПП;
- індивідуальні – розробляють окремо на схему, метод чи інструмент ПП;
- проміжні – розробляють на окремі операції ПП;
- зведені – розробляють для групи схем, методів та інструментів ПП.

4. За видом документації:

нормативні ТКПП – встановлюють правила, загальні принципи чи характеристики щодо виконання операцій ПП (виконують функції нормативного документа з встановленими нормами, яких повинні дотримуватись виконавці);

- організаційні ТКПП – регламентують організацію процесу ПП;
- змішані – ТКПП об'єднує функції нормативної та організаційної ТКПП.

5. За об'єктами ПП:

- ТК податкового планування – складають на концепцію ПП;
- ТК схеми оптимізації – складають на окремі схеми оптимізації;
- ТК податку – складають з метою оптимізації нарахування сплати окремих податків;
- ТК методу ПП – складають для кожного методу ПП;
- ТК інструменту ПП – складають для кожного інструменту ПП.

6. За суб'єктами ПП:

- для відділу ПП;
- для працівників підприємства, які частково задіяні в одному з етапів ПП.

У бухгалтерському обліку аналогом технологічної карти є графік документообігу, що являє собою рух документів на підприємстві з моменту їхнього отримання від інших підприємств (розроблення) до моменту завершення їхнього оброблення та передання в архів. Графіки документообігу розробляються у вигляді таблиць або схем, в яких у зручній і зрозумілій формі надається повна інформація про порядок проходження документів.

Одним із завдань відділу податкового планування є формування графіка сплати податкових платежів – «платіжного календаря», що є різновидом ТКПП, побудованим у вигляді таблиці.

Для ефективного використання у податковому плануванні методів, інструментів та оптимізаційних схем складають ТК. Кожен з методів та інструментів сам по собі вносить лише малу частку в оптимізацію податкових платежів. Складаючи технологічну карту, необхідно враховувати найефективніше використання актуальних та ефективних інструментів оптимізації податкових платежів.

Під час побудови ТКПП необхідно дотримуватись таких етапів: – постановка завдання;

- аналіз ситуацій і нормативних актів;
- розроблення схем, методів та інструментів податкового планування;
- розрахунок за абсолютними і відносними показниками економії податків, що досягають, використовуючи схему чи метод ПП;
- побудова технологічної карти.

Складена грамотно і з урахуванням всіх особливостей ТКПП дає змогу досягти поставленої мети. Натомість неякісно складена технологічна карта може завдати підприємству відчутної шкоди. Будь-яку ТКПП перед упровадженням перевіряють на відповідність різним критеріям, зокрема:

відповідність вимогам законодавства (насамперед ПКУ) – урахування всіх можливих правових наслідків використання ТКПП, продуманість механізмів реагування на зміну чинного законодавства або на дії податкових органів;

ефективність – це оптимальність використання у ТКПП всіх можливостей оптимізації податків;

точність – ТКПП мають бути точними, конкретизованими та деталізованими, щоб уникнути негативних наслідків від їх використання на підприємстві.

Розробляють і впроваджують ТК у разі:

- високого рівня складності виконуваної операції;
- за наявності неоднозначностей і спірних моментів у передбачуваних операціях;
- коли необхідно чітко визначити трудовитрати для якісного виконання робіт.

Користувачами ТК є безпосередньо відділ податкового планування або уповноважений фахівець податкового планування (бухгалтер, фінансовий директор, юрист тощо) та працівники, задіяні на одному з етапів податкового планування.

Висновки та подальші дослідження. Отже, технологічна карта податкового планування – документ, складений на кожну схему, метод чи інструмент оптимізації податкових платежів, що містить інструкції та рекомендації для здійснення податкового планування на підприємстві. Розроблення технологічних карт податкового планування на підприємстві дає змогу на належному рівні забезпечити працівників підприємства, які виконують певні процеси (етапи) податкового планування, нормативними документами, що дає змогу зменшити ризики організації податкового планування на підприємстві та створити передумови для ефективної роботи підрозділів податкового планування. Базовим принципом формування цього документа буде те, що технологічні карти складають окремо на кожну схему чи інструмент оптимізації, згідно з чинними нормами податкового законодавства України. Враховуючи зазначене вище, напрямом подальших досліджень є розроблення методики створення ТКПП.

1. ДСТУ 2960-94 *Організація промислового виробництва. Основні поняття. Терміни та визначення* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrndnc.org.ua/index.php?option=com_terminus&Itemid=191&task=view&id=26728. 2. ДСТУ 2090-92 *Технологія лісозаготівельної промисловості. Терміни та визначення* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrndnc.org.ua/index.php?option=com_terminus&Itemid=191&task=view&id=33672. 3. Про затвердження Правил надання послуг у морських портах України: наказ Міністерства інфраструктури України від 05.06.2013 р. № 348 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1401-13>. 4. Про затвердження Правил охорони праці під час розробки родовищ корисних копалин відкритим способом: наказ Державного комітету України з промислової безпеки; охорони праці та гірничого нагляду від 18.03.2010 р. № 61 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0356-10/conv>. 5. Про затвердження вимог до підготовки технологічної карти адміністративної послуги: постанова Кабінету Міністрів України від 30.01.2013 р. № 44 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/44-2013-%D0%BF/paran7#n7>. 6. Про затвердження Правил організації та виконання авіаційних робіт у сільському та лісовому господарстві: наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 22.12.2006 р. № 1179 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0286-07>. 7. Про затвердження та надання чинності нормативному документу Мінпалівенерго України «Правила розроблення нормативних документів»: наказ Міністерства палива та енергетики від 01.03.2006 р. № 56 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN20041.html. 8. Про затвердження Правил технічної експлуатації наземних засобів радіотехнічного забезпечення в цивільній авіації України: наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 08.05.2007 р. № 381 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0705-07>. 9. Про затвердження Правил сертифікації фахівців з неруйнівного контролю: наказ Міністерства надзвичайних ситуацій України від 10.12.2012 р. № 1387 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0010-13>. 10. Про затвердження Порядку проведення екскурсійної діяльності у м. Києві: рішення Київської міської ради від 18.03.2004 р. № 89/1299 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kmr.gov.ua/decree_gol.asp?Id=5683. 11. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з організації іноземного, внутрішнього, зарубіжного туризму, екскурсійної діяльності: наказ Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва, Державного комітету молодіжної політики; спорту і туризму України від 17.01.2001 р. № 7/62 (втратив чинність) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0103-01>. 12. Веб-сайт Компанії «FISHER&PARTNERS» Технологічні карти в будівництві [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fisherconsulting.org/ua/technology-cards.html>. 13. Про затвердження Правил рубок головного користування: наказ Державного комітету лісового господарства України від 23.12.2009 р. № 364 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0085-10>. 14. «Про

адміністративні послуги»: Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>. 15. Про затвердження інформаційної та технологічної карток адміністративної послуги з видачі Міністерством юстиції України свідоцтва про акредитацію центру сертифікації ключів: наказ Міністерства юстиції України від 16.05.2013 р. № 900/5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0900323-13>. 16. Про затвердження інформаційних та технологічних карток адміністративних послуг з видачі Міністерством юстиції України свідоцтва (повторного свідоцтва) про право на зайняття нотаріальною діяльністю, а також свідоцтва про право на здійснення діяльності арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора): наказ Міністерства юстиції України від 01.04.2013 р. № 596/55 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v596-323-13>. 17. Про затвердження Технологічної карти адміністративної послуги з реєстрації договорів концесії державного майна: наказ Фонду державного майна від 29.04.2013 р. № 591 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN85605.html. 18. Про затвердження та введення в дію нормативного документа «Типові технологічні карти на капітальний ремонт та технічне обслуговування електричних мереж напругою 0,4 – 20 кВ»: наказ Міністерства палива і енергетики України від 30.08.2005 р. № 441 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN16542.html. 19. Про затвердження та введення в дію нормативного документа «Типові технологічні карти на капітальний ремонт та технічне обслуговування електричних мереж напругою 0,4 – 20 кВ (обладнання ТП, РП)»: наказ Міністерства палива і енергетики України від 18.12.2006 р. № 493 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN24824.html. 20. Про затвердження та введення в дію нормативного документа «Типові технологічні карти на капітальний ремонт та технічне обслуговування електричних мереж напругою 0,4 – 20 кВ. Кабельні лінії»: наказ Міністерства палива і енергетики України від 9.11.2006 р. № 434 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN24790.html. 21. Про затвердження технологічних карток адміністративних послуг Міністерства охорони здоров'я України: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 12.06.2013 р. № 501 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20130612_0501.html. 22. Порядок розробки та затвердження технологічної документації на фірмові страви, кулінарні та борошняні кондитерські вироби на підприємствах громадського харчування: наказ Міністерства економіки України від 25.09.2000 р. № 210 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0705-00>.